

Nro. 49.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Junius 18-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

Eő Cs. K. Felsége, Camerarius és Fő udvari Ceremoniamester Gr. Wurmbrand Gundacker Henrich urat, a' maga valóságos Titkos Tanácsosává — Gr. Wartensleben Konstantin urat pedig, az ő Felsége nevét viselő Könnyű lovas Regimentnél lévő Kapitányt, Cs. K. Camerariussá nevezni, kegyelmesen méltóztatott.

Spanyol Ország.

A' Portugallia felé lévő Spanyol szélekről még Május 12-ikén indúlt, 's a' Párisi újságokban kihirdettetett levelek így irtak vólt:

„A' Hertzeg Massena ármádiájának egy része a' Coa vize innenső partjaira és a' Portugalliai határ mellett szállott meg; a' több tsapatok

hátrább fekszenek falukon, hogy magokat a' kiállott sok nyughatatlanság után kipihenhessék. Almeida és Ciudad-Rodrigo váraik erős oltalmazható állapotba vagynak. Az ármádiára egyébránt eleség dolgába most elegendően gond van viseltetve, és minden esetekre készen áll, hogy ha az Anglusok támadóllag találják a' dologhoz fogni, nekik megfelelhessen. Lord *Wellington* Guarda és Pinhel között sántzoltatta körül egy ármádiáját; 's ezek között keresi bátorságát. Egy más ármádiáját olyan tanyába küldötte, hogy Alentéjő tartományát is fedezze, és ha lehet Extremadurába is bétsapjon és elő nyomuljon. De ez nem könnyen eshetik meg, azért, hogy a' Frantziák magokat Badajoz várának elfoglalása által Extremadura tartománya eránt előre bátorságba helyheztték. Fő tzéljok egyébránt az Anglus és Spanyol ármádiáknak még most is mind az, hogy hadi fordúlásaik által Kadikszot a' megszállás alól fel oldozhassák.

Május 14-ikén így írt maga Hertzeg M. Massena ugyantsak ezen tsatázó mezőről, a' maga akkori fő Hadi szállásáról *Salamánkából*, Párisba a' Neufchateli Hertzeghez: —,

„Uram! Szerentsém vala Hertzegségedet utóbbi levelem által azon hasznokról tudósítani, mellyeket seregeink Május 5-ikén az Anglus ármádiának jobb szárnyán való győzedelmeskedésből vettek (Lásd a' 46 és 47 számú Kurirban kijött hadi tudósításnak a' végét). Az ellenség arra fordította ezen tsata után a' napot és a' Május 6-ikára virradó éjjelt, hogy ármádiájának közepe pontját, mellynek szárnyai a' miénknek új állások által fenyegettettek, sántzok által

megerősítse. Az őlta meg nem szűnt újabb meg újabb sántzokat készíteni. Ezen erősségeket meg támadnunk már bajos lett volna; más felől azt is meg kellett fontólnunk, hogy az Almeidai őrző seregnak 10 napi eleségénél több nem vólt, 's mi is tsak kevés napokra valót juttathattunk volna néki a' magunkéból: én tehát illyen környűlállások között jónak lenni táláltam, hogy a' mánakamarákat (lyukakat), mellyeket az Almeidai bástyák alatt Hertzegséged rendelése szerént két hólnapok alatt készítettek vala, puska porral megtöltvén a' levegőbe felvettessük, és Generális *Brenier*, az Almeidai Kommendáns, a' vezérlése alatt lévő őrző sereggel onnét eljövén magát tsatolta hozzám. A' minalyukaknak megtöltésekre több napok kívántattak.

„Én, hogy az alatt az ellenségnek nyughatatlankodását, mellyet ő a' szüntelen való sántz tsinálás által elegendően kinyilatkoztatott, annál is inkább fenntarthassam, Május 7-ikén reggel parantsolatot adtam ki, hogy a' seregek tegyenek bizonyos mozgásokat. Egyszersmind, hogy a' dolgot annál szembe tűnőbbé tegyem, az ellenség felé vivő útakat, nyílásokat, lármásan recognoscírozattam.

„Május 8-ikán egy kevés változást tétettem hadi líneánknak állásán: de *Fuentes d' Onnoro* nevű faluban tsak ugyan sereget hagytam. Mind ezekkel az intézetekkel a' vólt a' tzélzásom, hogy az ellenséget szüntelenül való félelembbe tartsam az eránt, hogy a' derekára, vagy szárnyaira reáütünk. Le sem tette ő a' fegyvert egész nap, hanem Batalion-massákat formálván, szüntelen tette a' hadi fordulásokat.

„Május 9-ikén is ezen állásban maradtak seregeink. Ki küldött tsapatjaink pedig az egész ellenséges lineát recognoscirozták. Az Anglusok az alatt a' magok kőszikláikon és sántzaikon kívül sohol sem mutatták magokat, minden oltalmazó készületeik által kinyilatkoztatván azt, hogy a' Május 5-ikén történt verekedés melly igen megijesztette légyen őket.

„Végre Május 10-ikén az Almeidai bástyák a' levegőbe fel vettetődtek; öt bastionok, és négy fél holdak egészen öszve omlottak; az egész erősség semmivé tétettetett. Generális Brenier éppen oly sok tálentomot mint nagy bátorságot bizonyított ezen alkalmatossággal. A' mit maga előtt talált, mindent öszve zúzván, magát a' vezérlése alatt lévő őrző sereggel Almeidából Balba del-puerco mellé vissza húzta, 's magát a' 2-ik ármádiával öszve tsatolta.

„Azután az ármádia is, minekutánna a' fel tett tzélt, a' mellyre nézve az ellenség eleibe előre nyomúlt vólt, elérte vólna, magát falusi szállásaira ismét vissza vont.

„Kérem Hertzegségedet, hogy tisztjeinknek és közembereinknek ditséretes magokviseleteiket, mellyel magokat ezen alkalmatossággal megkülömböztették, Császár ő Felségének terjeszse eleibe, és legyen rajta, hogy külömbkülömb jutalmak, mellyek eránt én egy későbbi írásomban jelentést fogok küldeni, osztattassanak ki. — „

„*Massena*, Marschal és Eszlingi Hertzeg. Ezt a' hivatal szerént való tudósítást Junius 1-ső napján adta ki a' Párisi Monitör. Ugyan erre Jún. 2-dikán ilyen jegyzéseket adott ki egy más Párisi újság. —

„Olvasánk a' tegnapi Monitőrben, hogy az Almeidai őrző sereg melly megkülömböztetett dicsőséggel ütött légyen ki onnét a' Gen. Brenier vezérlése alatt. Ez a' derék tiszt, a' számos ellenség által körül-kerítetve lévén, 's már fel is kérettetvén, nem vesztegel; nem bizontalankodik; seregeit öszve gyűjti, kevés eleségit magához veszi; a' kapitulálás béli gyalázatnak a' bizonyos veszedelmet eleibe teszi; az erősségeket egyszerre a' levegőbe felvetteti: hanem, midőn az ellenség előtt illy módon minden felől kapukat nyit, bajonéttal és kardal tör útat minden ellent álló ellenség ledöfölt sorai között magának a' Frantzia fő hadi szállás felé. Wellington ugyan ki hirdettette vala, hogy az Almeidai őrző sereg éppen oly kevésbé fog a' kezéből kimenekedni, mint maga a' város: és hogy az, hogy a' Frantziák az Ameida erősségeket el ronthassák, meg nem eshetne. Azonközben a' Május 24 és 25-kén költ, 's Párisba már megérkezett Londoni levelek kéntelenek magok megvallani a' Generális Brenier kiütését, és azt, hogy seregeiken vágott keresztül, még pedig úgy, hogy nagy kárt okozott nekik, számos hadi foglyokat is hozván magával a' fő hadi szállásra. Hanem, hogy a' gyalázatból valamit lemoshassanak magokról, azt erősítik az Anglusok, hogy a' 4-ik számú Anglus Regiment nem lett volna a' kiszabott helyen, és hogy más Anglus tsapatoknak is elkellett volna éppen akkor valamelly más expedítzióra menni. Azt is erősítik az Anglusok, hogy a' Frantzia őrző sereg Almeidában minden estve ki sütni szokta vólt az ágyúkat, azzal jelentvén az oda nem messze fekvő Frantzia ármá-

diának, hogy a' vár még nem adta volna fel magát az Anglusoknak; 's innen történt volna, hogy az Anglusok, most mikor a' Frantzia őrző sereg a' várból el ment, a' mánaknak fellobbanásokat is tsak ágyú ropogásnak gondolták lenni. De melly gyáva fogások ezek (így szól a' Fr. író) ki tehetné azt fel, hogy Gen. Brenier mikor kiütött, ahoz tarthatott számot, hogy a' hol ő az ellenséges líneán által ront, nem lesznek ott az Anglusok? ki gondolhatna olyant, hogy egy várívó sereg, mikor a' megszállott várost felkéri, és mikor az őrző sereg abból ki üt, ott a' város körül jelen ne legyen? Az e' féle Anglus fogások véghez nem viszik azt, hogy a' hadakozás mesterségét értő emberek Gen. Breniernek ezen kirontását azon nagy hadi tettek közzé ne számlálják, mellyek a' Frantzia seregek halhatatlanság-oszlopot emeltek.,,

A' fenn előadott hívatat szerént való hadi tudósításokon kívül több apróság külömbkülömbféle tudósítások is fordulnak elő a' Monitórben, mellyek elég fontosok. Ezek a' Déli Armádiánál történt dolgokat illetik, a' hól M. *Soult* a' fő vezér. Itt következnek:

Május 7-ikén, mikor t. i. mint már említettük Gen. Latour-Maubourg Badajozból kitsapott az Anglusokra, 900 holt, sebes, és fogságra esett emberekre telt az Anglus, Spanyol, és Portugallus seregek vesztesége, a' melly seregek közönségesen *Szövetséges Seregek* nevezete alatt szoktak említetni. Az el estek között említettnek Obestl. Maclean, Májor Bumigham, Kapitány Smitt, és több más derék tiszték.

Nem soká ezen történet után u. m. Május

9-dikén Marschal *Soult* is útnak indúlt *Sevilla* mellől, a' hól addig tanyázott, és *Zafra* felé közelített 15 ezer emberrel (*Zafra* a' Badajozi kerületben esik). Itt a' *Latour-Maubourg*' vezérlése alatt lévő osztályt is maga mellé vévén, valami 25,000 emberre telt a' vezérlése alatt lévő sereg. *Insurgens Gen. Ballasteros* ezt látván, magát azonnal vissza vonta, és magát a' *Gen. Blaké*' seregéhez tsatolta. Egyesülve azután *Xeres* felől *Barcarotta* felé folytatták útjokat. Mind ezek a' Spanyol tsapatok végezetre a' *Castannos* vezérlése alá gyűlvén, magokat Május 13-dikán *Belverde* mellett *Anglus Gen. Beresford*-hoz tsatolták.

„Marschal *Soult* Május 16-ikán *Albuhera* mellett ezen Szövetséges ármádiára reá ütött; a' verekedés vakmerően folytattatott; a' Szövetséges ármadia vesztese ugyan nem említetik: de gondolni lehet hogy nagy vólt, minthogy *Anglus Gen. Houghton* elesett, *Gen. Cole*, és *W. Stuart* sebet kaptak, *Myers* és *Duckworth* Oberstlieutenantok is elestek.

Szükség meg jegyezni, hogy ezt a' tudósítást Angliai levelekből adta ki a' *Monitőr*. Illy részenként való *Anglus* tudósítás pedig ugyan erről az egy tsatáról talám tiz is jött ki a' *Londoni újság* levelekből a' *Párisi Monitőrben*. *Officiális*, vagy hivatal szerént való tudósítás pedig, még ekkor sem *Londonban*, sem *Párisban* ki nem jött vólt ezen nevezetes tsatáról egy is. Az említett diribdarabok között itt következnek még némellyek rövideden: —

A' Kurírból: Éppen most érkezék meg a' *Walsingham* nevű *Posta* hajó *Lisbonából* az *Al-*

buhera mellett Május 16-dikán történt véres tsatának környülállásos leírásával. Albuhera Badajoztól 8 óra távolyságra esik dél felé. A' verekedés 6 $\frac{1}{2}$ órát tartott. Marschal Soult reggeli 9 órakor támadta meg a' Szövetségeseket, kiknek vesztesék 8000 holtakra és sebésekre telet ezen tsatában. Lord Wellington is útban volt 12 ezer emberekkel, a' Beresford segítségére sietvén ugyan ide. Erről a' 16-dikban történt tsatáról ilyen telegrafusi tudósítás érkezett volt Elvásból Lisbonába: —

„A' verekedés hetedfél órát tartott; változó szerentsével folytattatott; mind a' két armádia meg tartotta a' tsatázó mezőt. A' Szövetségesek el veszítették Houghthon nevű Generálissokat, a' ki elesett; más három Generálissaik sebet kaptak. Gen. Houghtont, ma reggel (18-dikban) temettetik el.

A' többeket ezen apróság tudósítások között, mellyeket a' Monitőr az Anglus levelekből kiszedegetett és kihirdetni, most itt nem hordhatjuk mind elő. Rövideden említjük még e' következőket: A' *Stárnak* Május 30-dikán ki jött darabjából hirdeti, hogy a' Frantziak tökéletesen el érték azon tzéljokat, hogy Badajoz várát az ostrom alól feloldozhassák. — A' *Statesman* Máj. 31-dikén költ darabja szerint igen lehet sajnállani, hogy a' Frantzia erő ily nagy számmal jelenített meg a' tsatában. Gen. Beresford azonnal oda hagyta Badajoznak vívását, mihelyt eszébe vette, hogy M. Soult őtet meg akarja támadni.

Lisbona, Május 19 kén. Az ellenség számos sereget küldött északi Spanyol országból Badajozhoz a' Soult segítségére. Ugyan azon vidékre Lord Wellington is elküldötte a' 3-dik és 7-dik osztályokat. Eddig újjabb ütközetnek kellett köztök történni.

Salamanca, Május 13-dikán. Marschal Marmont a' Ragúσαι Hertzeg, a' Portugalliai armádia nevet viselő Frantzia seregeknek vezérlését átvette. Hertzeg, M. Mássena elútazott Frantzia országba. (Ezt is a' Monitőr írja).